

نقش ماما در بارداری های پرخطر

● مامایی یکی از سخت ترین و حساس ترین مشاغل در علوم پزشکی است

- ماما رسالت و وظایف خود را در حوزه های مختلف بهداشت، درمان، آموزش، و پژوهش طوری ایفا می کند که بین این حوزه ها لینک قوی وجود داشته و فعالیت در هر کدام از این حوزه ها منجر به تقویت سایر حیطه ها می شود.

- از جمله وظایف یک ماما :
- ارائه مراقبت های کامل دوران قبل از بارداری، بارداری، زایمان و دوران پس از زایمان در حاملگی های پرخطر
- مدیریت عوارض بارداری و زایمان
- ایفای نقش در اورژانس های مامایی و .....

- یکی از موارد بارداری پر خطر که نقش ماما حائز اهمیت هست بارداری در زنان با سندرم متابولیک است
- سندرم متابولیک و شاخص های آن یکی از مشکلات سلامتی در بارداری است که در صورت عدم شناسایی و اقدامات به موقع با عوارض قابل توجهی برای مادر، جنین و نوزاد همراه می باشد.

اهمیت و پیش آگهی بیماری

- علایم سندرم متابولیک قبل از بارداری تعیین کننده عوارض در:
- طول بارداری بارداری
- پس از بارداری
- دوره پری ناتال
- زندگی پس از تولد

تعریف :

- در سال ۱۹۹۸ سازمان بهداشت جهانی اصطلاح " سندرم متابولیک " را که قبلا به عنوان سندرم مقاومت به انسولین شناخته شده بود ارائه نموده است.

● سندرم متابولیک مجموعه ای از اختلالات متابولیک شامل:

- چاقی شکمی
- اختلال در متابولیسم گلوکز و انسولین
- پرفشاری خون
- دیس لیپیدمی

- سندرم متابولیک به مجموعه ای از ریسک فاکتورهای بیماری قلبی _عروقی و دیابت اشاره دارد:
  - فشارخون بالا
  - هیپرتری گلیسریدمی
  - HDL پایین
  - مقاومت به انسولین
  - چاقی مرکزی

تشخیص:

- کاربردی ترین روش های تشخیص کلینیکی، سندرم متابولیک معیارهای:

- پانل درمانی بزرگسالان (ATP III)
- انجمن بین المللی دیابت (IDF)
- سازمان بهداشت جهانی (WHO)

معیار تشخیصی انجمن بین المللی دیابت (IDF)

- وجود دور کمر بیش از ۸۰ سانتی متر در زنان
- و دو معیار از مجموعه معیارهای زیر که شامل:
  - A. قند خون ناشتا بیش از ۱۰۰ میلی گرم در دسی لیتر
  - B. تری گلیسرید بیش از ۱۵۰ میلی گرم در دسی لیتر
  - C. میزان کلسترول با چگالی بالا، کمتر از ۵۰ میلی گرم در دسی لیتر
  - D. فشار خون بیش از ۱۳۰ بر ۸۵ میلی متر جیوه

شیوع

- دنیا: ۳ تا ۴۲ درصد زنان باردار
  - ایران: ۲۸.۱٪ در زنان سنین باروری
  - بار مالی سالانه: در آمریکا ۵.۵ تا ۷ درصد و در سایر کشورها ۲ تا ۳.۵ درصد
- کل هزینه ملی بخش سلامت

عوامل خطر سندرم متابولیک

- افزایش سن
- چاقی
- تعداد بارداری

نقش ماما و اهمیت تشخیص زودهنگام سندرم متابولیک

- تغییرات فیزیولوژیک در بارداری طبیعی شامل چندین جزء از اجزای سندرم متابولیک از جمله درجات نسبی از مقاومت به انسولین و افزایش سطح قند خون، ذخیره ی چربی بافتی، هیپرلیپیدمی و تنظیم مجدد آبشارهای التهاب و افزایش فشار خون می باشد و عامل تسریع کننده بالقوه بیماریهای قلبی عروقی و دیابت می باشد، اهمیت تشخیص سندرم متابولیک را در مراقبتهای قبل و حین بارداری دو چندان می نماید

نقش ماما و اهمیت تشخیص زودهنگام سندرم متابولیک

- تشخیص سندرم متابولیک یک فرصت مناسب برای ارزیابی اثرات نامطلوب پری ناتال می باشد.

- لازم است مداخلات قبل از بارداری در این زنان انجام شود زیرا نگرانی از پیامدهای بارداری در زنان باردار باعث دیسترس های عاطفی مثل ترس، اضطراب و عصبانیت شده و با لذت مادرانه در بار داری تداخل دارد

نقش ماما و اهمیت تشخیص زودهنگام سندرم متابولیک

- با تشخیص سندرم متابولیک در دوران بارداری، می توان مادران بارداری را که به طور بالقوه مستعد بیماری های مربوط به بارداری (پره اکلامپسی، اکلامپسی، دیابت بارداری و...) و همچنین زنان در معرض خطر عوارض قلبی عروقی و متابولیک در مراحل بعدی زندگی را شناسایی نمود.

پیامدهای سندرم متابولیک:

- سندرم متابولیک و شاخص های آن هر کدام به میزان قابل ملاحظه ای خطر نتایج نامطلوب مادری، جنینی و نوزادی را افزایش می دهد

پیامدهای سندرم متابولیک

- فشارخون، پره اکلامپسی، اکلامپسی
- کبد چرب
- دیابت بارداری
- خونریزی در دوران بارداری
- عدم پیشرفت زایمان
- دیستوشی شانه

پیامدهای سندرم متابولیک

- عفونت
- خونریزی بعد از زایمان
- افزایش وزن غیرطبیعی بارداری
- زایمان از طریق سزارین
- ترومای زایمانی

پیامدهای سندرم متابولیک

- سقط
- زایمان زودرس
- زایمان دیررس
- دفع مکونیوم قبل از تولد
- پارگی زودرس کیسه آمنیون

پیامدهای سندرم متابولیک

- ناهنجاری مادرزادی

- جنین درشت

- SGA

- تاخیر رشد جنین

- مرگ پری ناتال

پیامدهای سندرم متابولیک

- نوزادان :
- هیپوگلیسمی
- زردی
- هیپوکسمی
- سندرم زجر تنفسی
- کاردیومیوپاتی هیپرتروفیک

پیامدها:

- با عوارض گوناگون مادری، جنینی و نوزادی
- اثرات شناخته شده بر سلامت مادر و جنین در بارداری و یک تهدید برای سلامت آینده در مراحل بعدی زندگی فرد می باشد
- سندرم متابولیک به عنوان یک تسریع کننده بالقوه برای خطر ابتلا به بیماری قلبی و عروقی، فشار خون و دیابت می باشد

پیامدها:

- چاقی به عنوان یک عامل خطر سندرم متابولیک باعث:
- ماکروزومی، سزارین، فشارخون ناشی از بارداری، زایمان زودرس، تاخیر رشد جنین، ناهنجاری مادرزادی منجر به مرگ جنین و ... می شود

نقش ماما در سندرم متابولیک

- با ارزیابی ریسک و مداخله به موقع می توان در هر سه سطح از پیشگیری، برای سندرم متابولیک اقدام نمود.

نقش ماما در سندرم متابولیک

- در سطح اولیه از طریق:
- رژیم غذایی
- اصلاح سبک زندگی (ترک سیگار و الکل، مدیریت استرس، خواب مناسب و
(....
- ورزش و فعالیت فیزیکی ی
- کنترل وزن

نقش ماما در سندرم متابولیک

- در سطح ثانویه با تشخیص زودرس بیماری با برنامه غربالگری در بارداری با اندازه گیری معیارهای سندرم متابولیک
- در سطح ثالثیه جلوگیری از عوارض بارداری برای مادر (مانند پره اکلامپسی، اکلامپسی، فشارخون ناشی از بارداری و دیابت حاملگی) و پیامدهای پری ناتال برای نوزاد (شامل زایمان زودرس، ماکروزمی، تاخیر رشد داخل رحمی، مرگ جنین)

● 1- مراقبت پری ناتال موجود در ایران در خصوص زنان با بارداری های پرخطر

- 2- سلامت باروری در زنان با هیپاتیت ب
- 3- خود مراقبتی در زنان باردار دیابتی
- 4- مراقبت پری ناتال در پره اکلامپسی